

”Maailma tulee lähemmäksi”

Arviointiselvitys Selkosanomat kuvilla
-uutispalvelusta

Elina Ekholm & Kati Tuokkola
11.3.2019

Sisällys

Tiivistelmä.....	2
1. Johdanto	3
2. Selvityskysymykset ja aineisto.....	3
3. Kokemukset kuvin tuetuista materiaaleista	6
4. Selkosanomien kuvilla -uutispalvelun tunnettavuus ja käyttötiheys	7
5. Uutispalvelun kohderyhmät ja käyttötilanteet	9
6. Hyödyt ja vaikutukset	10
7. Kuvasympölien ja kuvitetun tekstin toimivuus.....	12
8. Toivotut uutisaiheet	17
9. Muihin palveluihin liittyviä kommentteja	18
10. Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset	19

Tiivistelmä

Tässä raportissa tarkastellaan Selkosanomien kuvilla -uutispalvelun käyttäjäkokemuksia. Palvelun hyödyllisyyttä lähestyttiin seuraavien tarkentavien teemojen avulla:

- kokemukset kuvien tuetusta materiaalista
- Selkosanomien kuvilla -uutispalvelun tunnettavuus ja käyttöiähyys
- uutisten kohderyhmät ja käyttötilanteet
- kuvasymbolien ja kuvitetun tekstin toimivuus
- uutisaiheiden kiinnostavuus
- kuvasymbolit ja uutisten kuvittaminen
- palvelun hyödyllisyys ja vaikuttavuus
- muita Papunetin tai Selkokeskuksen palveluihin liittyviä kommentteja.

Aineisto koostuu kyselyvastauksista (N=34), haastatteluista (N=9 ja lukijatapaamisesta (N=3).

Selvityksen tulosten mukaan Selkosanomien kuvilla -uutispalvelun hyödyt ovat kiistattomat: Uutiset edistävät yhdenvertaisuutta tarjoamalla puhe- ja kehitysvammaisille mahdollisuuden seurata kotimaisia ja kansainvälisiä uutistapahtumia. Kotoutujille palvelu tarjoaa mahdollisuuden moniaistiseen kielenoppimiseen, sillä sanat on helpompi muistaa kun ne näkee myös kuvina. Kotoutuja voi lisäksi harjoitella ääntämistä, koska uutiset voi myös kuunnella. Uutispalvelun käyttö tuo vaihtelua, mielekkyyttä ja hauskuutta ajankoh- taisten asioiden käsittelyyn.

Kuvasympoleihin ja uutisten kuvittamiseen ja uutisaiheisiin oltiin pääosin tyytyväisiä. Uutisten toivottiin ilmestyvän nykyistä useammin.

Uutisten suurin ongelma on se, että niitä ei tunneta riittävästi. Keskeisin kehittämissuositus liittyykin uutispalvelun tiedottamisen tehostamiseen. Uutiskirjein ja sosiaalisen median kautta tiedottamisen lisäksi ehdotamme jalkautumista alan yksiköihin. Näiden jalkautumisten yhteydessä voidaan järjestää myös käyttäjäraateja, jolloin saadaan suoraa palautetta käyttäjiltä.

1. Johdanto

Suomessa on noin 65 000 ihmistä, joilla on eriasteisia puhe- ja kommunikaatiovaikeuksia. Vajaa puolet heistä tarvitsee puhetta korvaavia apuvälineitä. Lisäksi noin kymmenellä prosentilla väestöstä on sellaisia kielellisiä vaikeuksia, että he tarvitsevat selkokieltä ymmärtääkseen lukemaansa tai kuulemaansa.

Selkokieli on suomen kielen muoto, jossa kieltä on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Selkokieli on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä. Selkokielen avulla he pystyvät saamaan tietoa, ilmaisemaan omia ajatuksiinsa ja osallistumaan yhteisönsä toimintaan.

Kuvakommunikointi tarkoittaa kuvasymbolien käyttöä puheen ja sanattoman viestinnän rinnalla. Kuvalla voi viitata asiaan, jota ei pysty sanallisesti tai sanattomasti ilmaisemaan. Kuva on myös keino havainnollistaa sisältöä, jonka ymmärtäminen puhutussa tai kirjoitetussa muodossa on vaikeaa. Selkokielen ja kuvakommunikaation avulla vähennetään kielellistä syrjäytymistä ja lisätään tiedonvälityksen yhdenvertaisuutta.

Selkösanomien kuvilla on vuonna 2016 kehitetty internetissä toimiva uutispalvelu, jossa selkokielen lisäksi on käytetty kuvia tai kuvasymboleita helpottamaan ymmärtämistä. Uutiset ilmestyvät kahden viikon välein ja pohjatekstinä käytetään Selkokeskuksen julkaisemien Selkösanomien uutisia. Selkouutisten yhteiskunnallisena tavoitteena on ehkäistä kielellistä syrjäytymistä ja edistää kielellistä ja tiedollista tasa-arvoa. Vuonna 2017 kävijöitä sivulla oli 15 357 ja vuonna 2018 kävijöitä oli 16 894.

Tämän selvityksen tarkoituksena on kartoittaa palvelun hyödyllisyyttä ja käytettävyyttä ja siihen kohdistuvia kehitystarpeita. Palvelu on alun perin kehitetty kehitys- ja puhevammaisten ihmisten tiedontarpeita ajatellen. Papunetin materiaaleja on jo pitkään käytetty myös kotoutumiskoulutuksen piirissä. Siksi tässä selvityksessä haluttiin kuulla Suomi toisena kielenä (S-2) -opettajia erityisopettajien ja kehitysvamma-alan työntekijöiden lisäksi. Näin haluttiin selvittää uutispalvelun vaikuttavuutta mahdollisimman monen kohderyhmän näkökulmasta.

Tämän raportin ovat koonneet VTT Elina Ekholm ja YTM Kati Tuokkola. Tekijät haluavat välittää lämpimät kiitoksensa kyselyyn vastanneille, haastatteluihin ja lukijatapaamisiin osallistuneille sekä työn taustaryhmälle, jossa on ollut Papunetin ja Selkokeskuksen edustajia.

2. Selvityskysymykset ja aineisto

Tässä raportissa tarkastellaan Selkösanomien kuvilla -uutispalvelun käyttäjäkokemuksia. Työtä ohjaavana pääkysymyksenä on ollut se, millä tavoin Selkösanomien kuvilla -uutispalvelu tukee tiedonsaannin yhdenvertaisuutta ja miten palvelua voidaan kehittää vastaamaan paremmin kuvien tuettua kommunikaatiota tarvitsevien ihmisten tarpeita.

Kysymyksenasettelua lähestytään seuraavien tarkentavien teemojen avulla:

- kokemukset kuvien tuetusta materiaalista
- Selkösanomien kuvilla -uutispalvelun tunnettavuus ja käyttöihtiys
- uutisten kohderyhmät ja käyttötilanteet
- kuvasymbolien ja kuvitetun tekstin toimivuus
- uutisaiheiden kiinnostavuus
- palvelun hyödyllisyys ja vaikuttavuus
- muita Papunetin tai Selkokeskuksen palveluihin liittyviä kommentteja.

Aineisto koostuu kyselyvastauksista, haastatteluista ja lukijatapaamisesta taulukossa 1 esitetystä laajuudesta.

Taulukko 1 Selvityksen aineistot

Menetelmä	Kohde	Näkökulma kerättävään tietoon	N
Sähköinen kysely	S2-opettajat, erityisopettajat, kehitysvamma-alan työntekijät, lähi-ihmiset	kartoittava kysely uutispalvelun käytöstä	34
Haastattelut	kyselyssä haastatteluun halukkuuden ilmaiseet sekä erikseen kehitysvamma-alan toimijoita ja S2-opettajia	kyselyn antaman kuvan syventäminen ja laajentaminen	9
Käyttäraati	uutisten lukijat	kokemusasantuntijuus	3

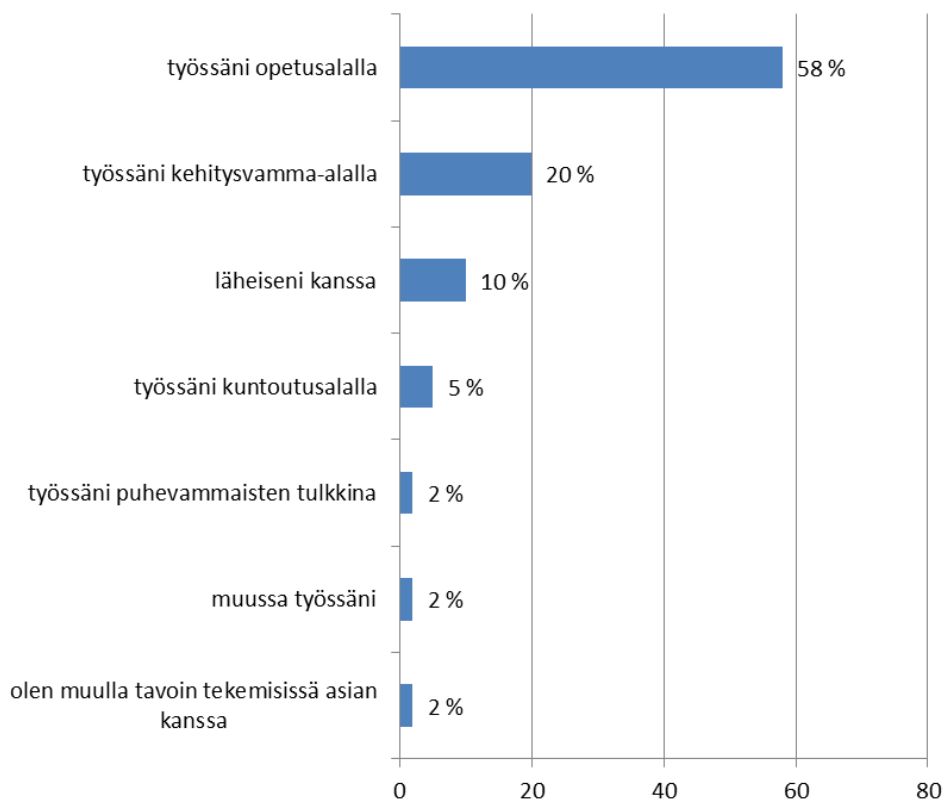
Kysely

Sähköisen kyselyn linkki oli avoinna Selkosanomat kuvilla -sivustolla joulukuusta helmikuun loppuun. Linkkiä saatekirjeineen lähetettiin työ- ja toimintakeskuksiin, asumispalveluyksiköihin, kuntien erityisopetuksesta vastaaville henkilöille, erityisoppilaitoksiin ja kotoutumiskoulutusta tarjoaviin koulutuslaitoksiin, muutamille järjestöille ja vammaistutkimuksen verkostolle. Kyselystä tiedotettiin myös Suomi toisena kielenä (S2)-opettajien Facebook-ryhmissä sekä myös Papunetin omilla Facebook-sivuilla.

Joulunaika ja siihen liittyvät kiireet oppilaitoksissa ja muissa työpisteissä saattoivat vaikuttaa siihen, että alussa vastauksia tuli hyvin niukasti. Tämän vuoksi linkin levitystä tehostettiin vielä joulun jälkeen. Kysely avattiin 399 kertaa ja vastaaminen aloitettiin 58 kertaa. Tämä voidaan tulkita siten, että vastaamatta jättäneet tai vastaamisen keskeyttäneet kokivat, ettei heillä ole riittävästi tietoa tai kokemusta uutispalvelusta kyselyyn vastaamiseen.

Kyselyyn vastaajista suurin osa käytti kuvilla tuettuja materiaaleja työssään opetusallalla (kuvio 1). Seuraavaksi eniten vastaajien joukossa oli kehitysvamma-alalla työskenteleviä.

Kuvio 1 Millaisissa tilanteissa vastaajat käyttävät kuvilla tuettuja materiaaleja, % (n=40)

Opetusalalla työskentelevien vastaajien yleisin ammattinimike oli opettaja. Suomi toisena kielenä -opettajia oli kuusi, erityisopettajia viisi, kotoutumiskoulutuksen opettajia kaksi ja kaksi opettajista ei määritellyt tarkemmin opetusalaansa. Ohjaaja-nimikkeellä vastaajia oli kaksi. Lisäksi yksittäisiä ammattiryhmiä opetuspuolella oli koulunkäyntiavustaja, opiskelu- ja työvalmentaja, rehtori ja lastenhoitaja. Kehitysvamma-alalla työskenteli vastaajista viidennes. Edustettuja ammatteja olivat sosiaaliohjaaja, palvelupäällikkö, asumisen ohjaaja ja lähihoitaja. Lisäksi vastaajien joukossa oli sosiaalityöntekijä ja suunnittelija. Kuntoutusalalta vastaajien joukossa oli kaksi puheterapeuttia ja yksi kouluttaja. Neljä vastaajaa arvioi uutispalvelua siitä näkökulmasta, että käytti uutispalvelua läheisensä kanssa.

Haastattelut

Kyselyn lopussa kysyttiin, haluaisivatko vastaajat osallistua myös syventävään haastatteluun. Suhteellisen harva vastaajista (viisi vastaajaa) jätti yhteistietonsa. Lopulta vain kaksi haastateltavista saatiin kyselyn avulla, loput haastateltavat löydettiin pääosin tutkijoiden omien verkostojen kautta (taulukko 2).

Taulukko 2 Selvitystä varten haastatellut tahot

Ammatti	Lukumäärä
Erityisopettaja	1
Suomi toisena kielenä -opettaja	1
Asumispalveluyksikön ohjaaja	2
Työ- tai toimintakeskuksen ohjaaja	3
Sosiaalityöntekijä	1
Vastaava kuraattori	1
Yhteensä	9

Käyttäjäraati

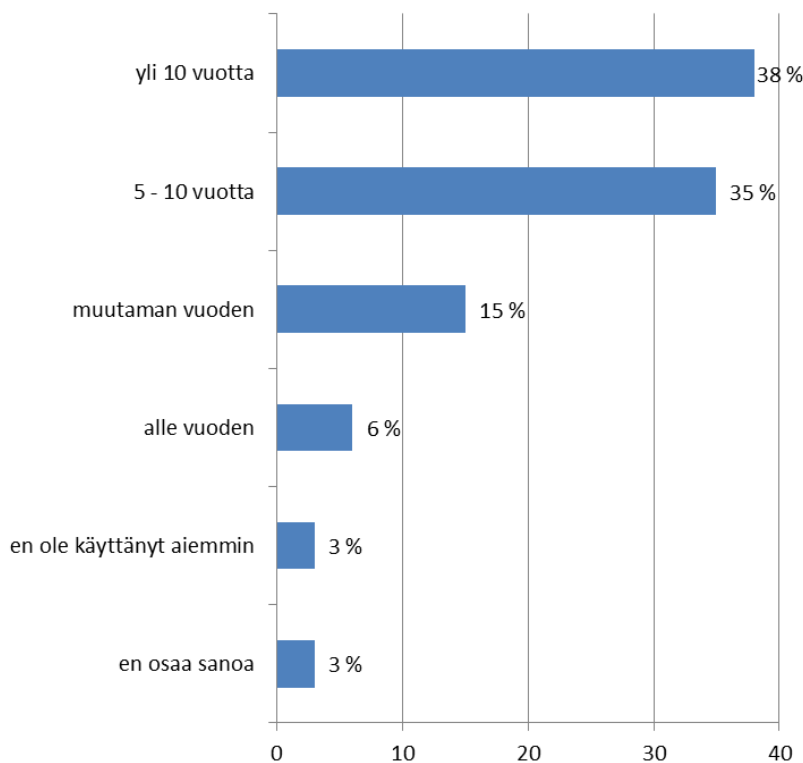
Käyttäjäraatiin osallistui kolme toimintakeskuksessa työskentelevää nuorta aikuista. Kaikki ymmärsivät luetua tekstiä, mutta käyttivät kuvin tuettua kommunikaatiota joissakin tilanteissa.

Varsinaisen käyttäjäraadin lisäksi yksi haastateltu työkeskuksen ohjaaja oli ennen haastattelua lyhyesti käynyt uutisia läpi omien asiakkaidensa kanssa.

3. Kokemukset kuvin tuetuista materiaaleista

Kyselyyn vastanneilla ja haastatteluihin osallistuneilla oli paljon kokemusta kuvien käytöstä puheen tai tekstin tukena. Reilusti yli kolmannes (38 %) kyselyyn vastanneista oli käyttänyt kuvakommunikaatiota yli 10 vuotta ja noin kaksi kolmasosaa (73 %) oli käyttänyt kuvia vähintään viisi vuotta (kuvio 2).

Kuvio 2 Vastaajien kokemus kuvien käytöstä puheen tai tekstin ymmärtämisen tukena, % (n=34)

Vastaajat käyttivät kuvapalveluita pääosin laatiessaan oppimateriaalia sekä erilaisia toimintaohjeita ja päivä- ja viikkostruktuureja. Kehitysvammapalveluissa toimivat vastaajat sanoivat käyttävänsä kuvia jokapäiväisessä työssään.

Olen hyödyntänyt kuvilla tuettuja materiaali työharjoitteluissani ja kesätöissäni vammaisten toimintakeskuksissa, jolloin niiden käyttö on usein ollut edellytys tiettyjen asiakkaiden kanssa toimivalle vuorovaikutukselle.

Seuraavat sitaatit valaisevat kuvien käyttämisen monipuolisuutta.

Oppilailla on koko ajan käytössä erilaiset kuvakommunikaatiomenetelmät, kansiot, kommunikaattorit ja tablet-laitteet, käytetään mm. Papunetin ja muita kuvamateriaaleja ja Board-Maker-ohjelmaa.

Hyödynnän Papunetin kuvia maahanmuuttajien kanssa asioidessa. Kuvat ovat suurelta osin kansainvälisiä ja tarkoitus on saada opastettua uusille maahanmuuttajille omatoimisuutta ennen kuin yhteinen kieli löytyy. Aina ei voi olla tulkkia mukana. Kuvina käytetään myös otettuja valokuvia sekä lehdistä löytyneitä kuvia, jos ne kuvaavat haluttua asiaa paremmin kuin papunetin kuvat.

Toimintaohjeita kotitaloudessa, asiointeihin liittyviä selkotekstejä ja kuvia ennakkointiin ja toimintaan esim. kirjastossa, ravintolassa, itse tehtyjä sosiaalisia tarinoita erilaisiin tilanteisiin. Lukujärjestykset opiskelijoille jne.

Kyselyvastauksissa kerrottiin kuvia käytettävän myös musiikissa rytmin tunnistamiseen. Tosin tämä oli harvinaisempi kuvien käyttötarkoitus ja tuli esiin vain yhdessä vastauksessa.

Yksi haastateltava kertoi, että hän oli opettajana toimiessaan pyytänyt lähihoitajaopiskelijoita tekemään kuvien avulla päiväohjelman kuvitelluille asiakkaille. Toinen haastateltava mainitsi, että oli juuri käyttänyt Papunetin kuvia luennoidessaan maahanmuuttajataustaisille liikunnanopettajille. Hän halusi erityisesti kiittää Papunetta siitä, että kuvapankissa on ohjelma, joka helpottaa kuvien printtausta.

Kaksi toimintakeskuksessa työskentelevää ohjaajaa kertoi, että joskus on nopeampaa ja helpompaa itse piirtää kuvattava asia kun lähteä etsimään sitä tietokoneen kuvapankista. Esimerkkeinä he mainitsivat jonkin työvaiheen tai laitteen käytön opastuksen. Piirrostilanteessa voi syntyä myös hyvää vuorovaikutusta asiakkaan kanssa.

Papunetin lisäksi muina kuvälähteinä tai materiaaleina mainittiin Symwriter, Rolltalk, Boardmaker, Googlen kuvat, Tobii-kommunikaatiolaite, YLE-oppiminen, Kielisilta, Koti Suomessa, Veijon verbit, Minnan verbipeli ja Go talk now.

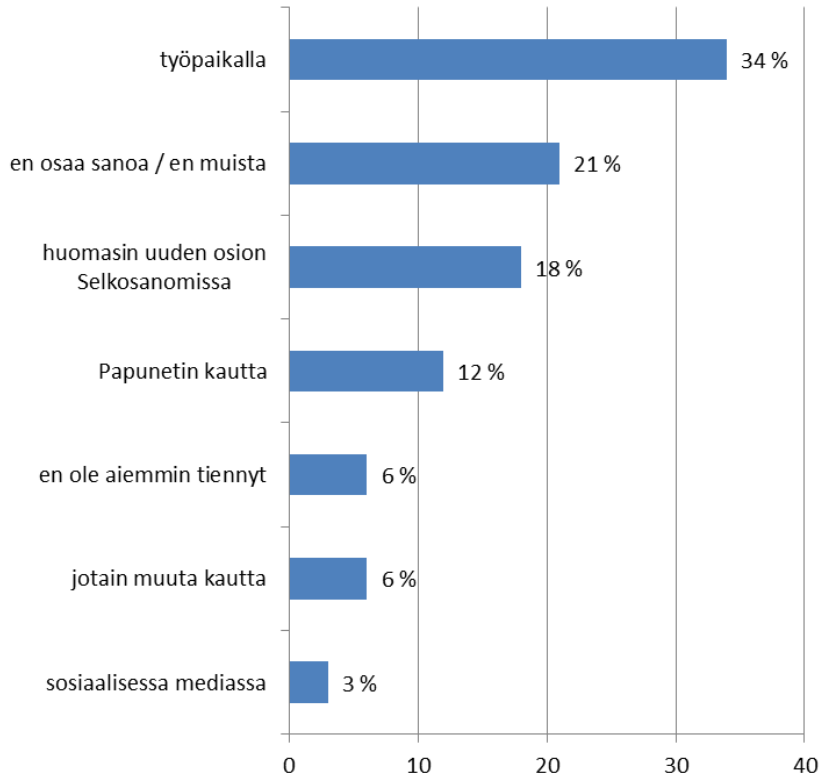
4. Selkosanomien kuvilla -uutispalvelun tunnettavuus ja käyttöiheys

Jo tiedonkeruuvaihe tuotti yhden tuloksen. Varsin laajasta kyselyn levityksestä huolimatta vastausaktiivisuus oli yllättävänkin alhaista. Kyselylinkkiä välitettiin tahoille, joiden odotettiin käyttävän aktiivisesti erilaisia kuvapalveluita ja selkokielistä materiaalia. Silti vastauksia saatiin vain 34. Kyselyvastauksista ja haastatteluiden sanomasta voidaankin tulkita, että Selkosanomien kuvilla -uutispalvelua¹ ei vielä tunneta riittävästi alan toimijoiden parissa.

Kyselyyn vastanneista reilu kolmannes (34 %) oli kuullut uutispalvelusta ensimmäisen kerran työpaikallaan (kuvio 3). Viidennes vastaajista ei muistanut, mistä oli kuullut palvelusta. Samoin lähes viidennes oli huomannut Selkosanomissa uuden osion ja sitä kautta tutustunut palveluun. Kyselyssä oli vaihtoehtoina myös messut ja opinnot, mutta kukaan vastaaja ei ollut näitä kautta kuullut palvelusta. Yksi vastaaja sanoi kuulleensa palvelusta selkokielen neuvottelukunnan kautta.

¹ Jatkossa raportissa käytetään Selkosanomien kuvilla -uutispalvelusta nimitystä uutispalvelu.

Kuvio 3 Mitä kautta vastaajat ovat ensimmäistä kertaa kuulleet uutispalvelusta, % (n=33)

Haastatteluun osallistuneista vain kaksi tynsi uutispalvelun ennestään. Eräs haastateltava harmitteli sitä, ettei ollut aiemmin kuullut palvelusta:

Olen 12 vuotta ollut kehitysvammaisten kanssa, ollut sekä lasten, että nuorten että aikuisten että vanhusten, koskaan en ole kuullut tällaisesta palvelusta. Ja olen itse Oiva-avainhenkilö... Sanoisin, että markkinoinnissa on ollut teillä puutetta, kun muuten kuitenkin tämmöisiin vuoro vaikutukseen ja kommunikaatioon liittyy, niin paljon nähnyt ja ollut tekemisissä. Ja mennyt aivan ohi. [haastattelija kertoi, että uutispalvelu on vuonna 2016 perustettu]. Okei, no, sitten saatte vähän anteeksi, jos niin uusi.

Eräs haastateltu oli ikään kuin vahingossa törmännyt uutispalveluun. Hän piti kovasti siitä, mutta hämmästyti, kun kuuli haastattelijalta, että palvelu on ollut käytössä jo kaksi vuotta.

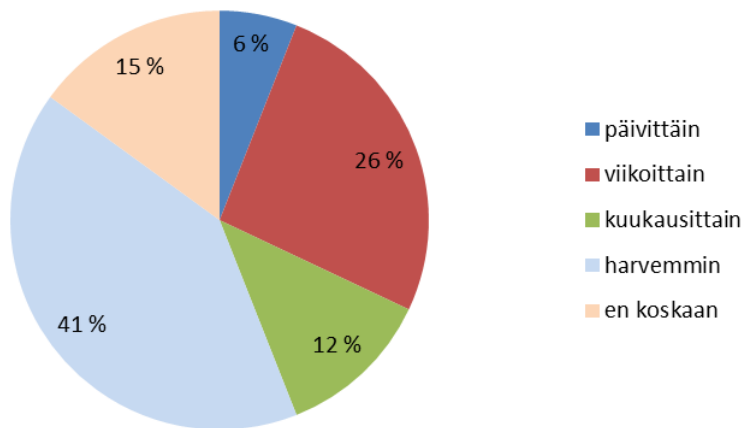
Kuulin vahingossa, en ees muista, olisko ollut Selkosanomissa jotain juttua ja sieltä olisin bongannut että hei mikä tämä on, ei siitä oo kauan, noin puoli vuotta. Kuitenkin työskentelen alalla, markkinointia kannattaisi tehdä ... en tiennytkään että se on näin kauan ollut jo

Yleinen kommentti sekä kyselyyn vastanneilta että haastatteluun osallistuneilta oli se, että jatkossa he tulevat hyödyntämään uutisia enemmän ja jotkut olivat jo omissa työyhteisöissään aloittaneet palvelun markkinoinnin.

Uutispalvelu oli kyselyyn vastanneiden keskuudessa suhteellisen hyvässä käytössä. Vajaa puolet (44 %) vastaajista käytti palvelua vähintään kuukausittain ja kolmannes (32 %) vähintään joka viikko (kuvio 4). Tosin

15 % ilmoitti, ettei ole koskaan käyttänyt uutispalvelua, ja melko moni (41 %) käytti sitä harvemmin kuin kuukausittain. Kolme vastaajaa sai kuulla uutispalvelusta vasta tämän kyselyn kautta.

Kuvio 4 Kuinka usein kyselyyn vastanneet käyttävät uutispalvelua, % (n=34)

5. Uutispalvelun kohderyhmät ja käyttötilanteet

Vastauksissa nousi esiin kaksi ryhmää, jotka erityisesti hyötyvät uutispalvelusta; kotoutujat sekä kehitys- ja puhevammaiset henkilöt.

Puhe- ja kehitysvammaiset

Uutispalvelu lisää tiedonsaannin yhdenvertaisuutta.

Vaikeasti monivammaiset opiskelijat, käydään yhdessä läpi mitä maailmalla, suomessa ja viihteessä ja urheilussa on tapahtunut. Mikä aihe ketäkin kiinnostaa.

Asumispalveluyksikössä työskennellyt haastateltava arvioi, että jos ei uutispalvelua katseltaisi ja kuunneltaisi, niin suurin osa heidän asukkaistaan ei saisi tietoa ajankohtaisia uutisista. Valtaosa asukkaista ei haastateltavan mukaan itsenäisesti lue Selkosanomien lehteä.

Meidän asiakkaat ei tulisi saamaan sitä tietoa sieltä [puhuu Selkosanomista], jos me ei sitä näytettäisi, he ovat meidän varassa.

Sama haastateltava kertoi, että hänelle palvelu tarjoaa hyvän apuvälineen lukupiirin toteutuksessa.

Olen käyttänyt lukupiirissä ja olen tykännyt, se on niin kun jotenkin tätä päivää, niin kun me muutkin luetaan netistä uutisia, ja siellä on tuoreet uutiset, niin sanoisin että siellä [puhuu Selkosanomien kuvilla –uutispalvelusta] on tuoreet uutiset, kun taas kun Selkosanomien lehdessä, kun viikoittain käydään sitä läpi, niin siellä on usein uutiset jo vanhoja. ... Ei sen kuitenkaan ole tarpeen mikään lööppi olla, olen tykännyt niiden sisällöistä, että ovat asiallisia ja tässä ajassa, olen kyllä tykännyt.

Varsin usein vastaajat mainitsivat uutispalvelun antavan virikkeitä keskusteluun. Muutama kyselyvastaaja mainitsi aamunavaukset, joissa käytettiin apuna uutispalvelua.

Ollessani päiväaikaisessa toiminnassa kehitysvammaisten ohjaajana niin silloin käytin eri ryhmien aamuinfossa joskus avuksi tätä materiaalia.

Kuten aiemmin mainittiin, niin osa vastaajista tutustui uutispalveluun vasta kyselyyn vastatessaan ja innostui siitä.

Nyt kun olen löytänyt tämän, niin varmasti hyödyllistä ja mukavaa.

Ohjaan kouluryhmiä käyttämään palveluja. Koulussamme on vaikeimmin vammaisia perusopetuksen oppilaita. Kuvakommunikaatiota käytetään koko ajan lähes kaikilla oppilaillla.

Kotoutujat

Useassakin vastauksessa toistui, että maahanmuuttajista erityisesti hitaan polun opiskelijat sekä luku- ja kirjoitustaidottomat henkilöt hyötyvät kuvauutisista. Kuitenkin parissa vastauksessa mainittiin, että siitä hyötyvät myös normaalitahdissa suomea opiskelevat.

Opetan maahanmuuttajille suomea. Hitaan polun opiskelijat tarvitsevat kuvia uutistekstin rinnalla. Keskustelemme uutisista ja kaikki pääsevät kuvien avulla vähän jyvälle siitä, mistä on puhe.

Hidasta polkua etenevien kotoutumiskoulutuksen opiskelijoiden kanssa, oppimassa yhteiskuntatietoa, sekä peruspolkua etenevien kanssa keskustelupohjana.

Opetan aikuisia kielitaidon tasolla A1-B1. Käytän Selkosanomat kuvilla -palvelua erityisesti itsenäisessä työskentelyssä tietokoneilla. Opiskelijat pystyvät oppimaan uusia sanoja kuvien avulla hyvin, vaikka muuten itsenäinen opiskelu voi olla haastavaakin.

Kotoutujille uutispalvelu toimi kielen oppimisen välineenä. Eräs vastaaja sanoi, että palvelu auttaa hyvin silloin, kun kerrataan sanoja. Uutiset lisäävät hänen mukaansa myös hyvin autenttisuutta oppitunneille.

Edistyneempien (kielitaitotaso A2) suomenopiskelijoiden kanssa. Usein poimin vain yhden käsittelemme teemoihin ja rakenteisiin liittyvän uutisen, jonka käsittelyä tuen kuvin.

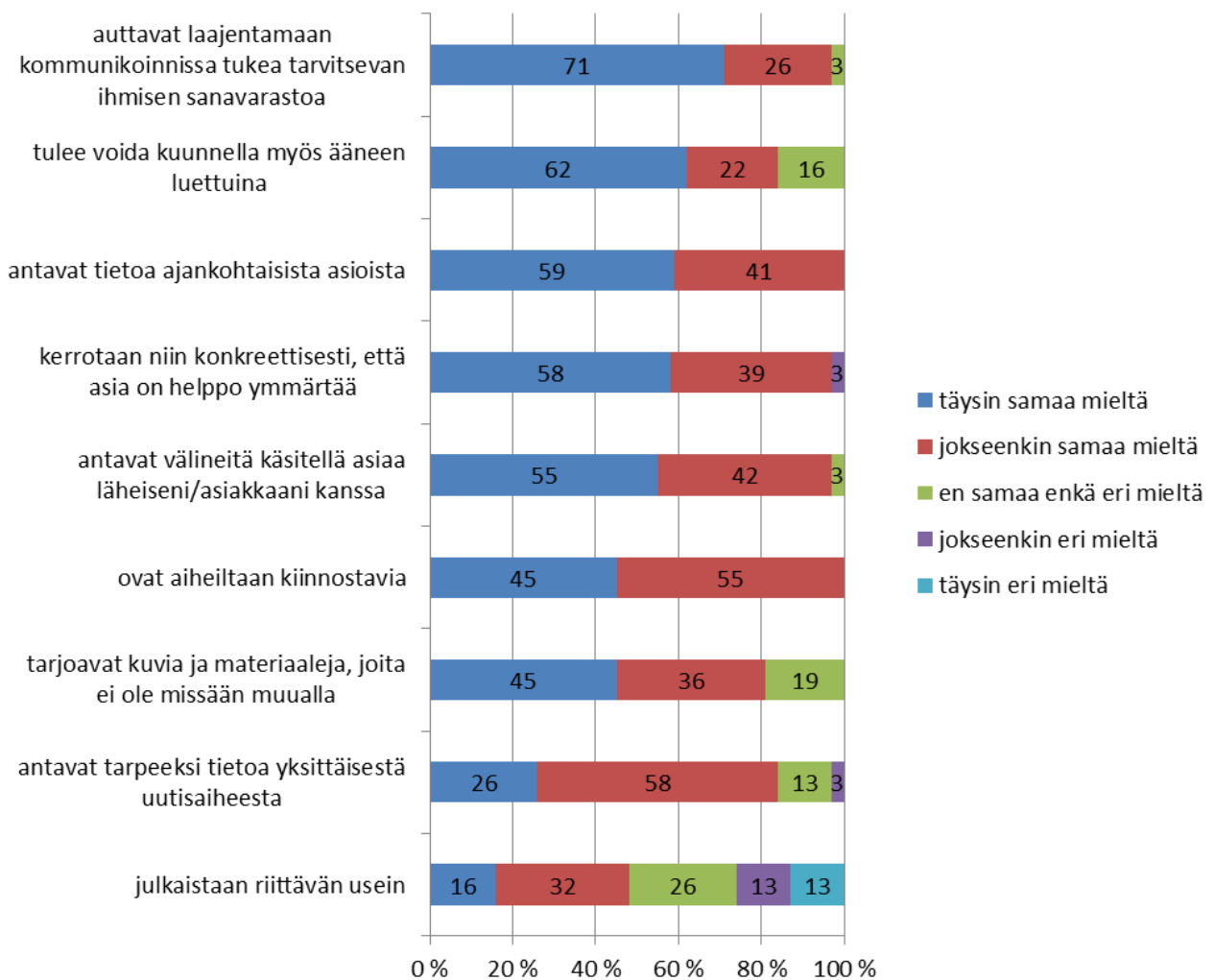
6. Hyödyt ja vaikutukset

Sähköiseen kyselyyn vastanneiden mielestä uutispalvelun suurin hyöty oli sanavaraston laajeneminen (kuvio 5). Vastanneista 71 % oli täysin samaa mieltä väittämän ”Uutiset auttavat laajentamaan kommunikoinnissa tukea tarvitsevan ihmisen sanavarastoa” kanssa. Huomionarvoista on, että kaikki vastaajat olivat joko samaa tai täysin samaa mieltä kahden väittämän kanssa: ”Uutiset antavat tietoa ajankohtaisista asioista” ja ”Uutiset ovat aiheiltaan kiinnostavia”.

Kaikkein eniten eri mieltä oltiin väittämän ”Uutiset julkaistaan riittävän usein” kanssa (16 % jokseenkin tai täysin eri mieltä). Tämä kertoo siitä, että uutisia toivottiin ilmestyvän nykyistä useammin. Yksi kehitettävä asia vastaajien mukaan olisi myös se, että uutiset voisivat antaa nykyistä enemmän tietoa yksittäisestä uutisaiheesta. Vain noin neljännes (26 %) oli täysin samaa mieltä siitä, että tietoa tulee nyt tarpeeksi.

Kuvio 5 Vastaajien arviot väittämiin uutispalvelun hyödyllisyydestä, % (n=32)

Uutiset:

Aineistomme perusteella uutispalvelu lisäksi

- lisää oppimisen hauskuutta, mielekkyyttä ja auttaa ylläpitämään opiskeluintoa
- tuo vaihtelua ja visualisointia opetukseen
- lisää oppimisen moniaistisuutta kun uutiset voi lukea, katsoa ja kuunnella
- mahdollistaa ääntämisen opettelu kielenopiskelijalle
- mahdollistaa uutisten ymmärtäminen niille, jotka eivät kykene lukemisen tai kuuntelemisen kautta siihen.

Uutispalvelun käyttö on lisännyt oppimisen hauskuutta ja mielekkyyttä, kun se mahdollistaa opitun ottamisen heti käyttöön. Ajankohtaisten aiheiden käsittely on opiskelijoista mielenkiintoista ja auttaa ylläpitämään opiskeluintoa.

Selkosanommat kuvilla mahdollistaa uutisten ymmärtämisen niille, jotka eivät kykene lukemisen tai kuuntelemisen kautta siihen. Esimerkiksi vaikeasti kehitysvammaisten kanssa tämä voi usein olla ainoa keino uutisten ymmärtämiseksi, joten sen hyöty on hyvin merkityksellinen. Omien kokemusten perusteella kehitysvammaisten piireissä uutisten lukeminen ja kuuntelu on vahvassa osassa monen arkea. Uutisista keskustellaan paljon yleisellä tasolla, mutta

niiden kautta voi myös oppia esimerkiksi eettisiä asioita paremmin. Siksi on tärkeätä, että jokaisella olisi jokin keino uutisten ymmärtämiseksi.

Heikommat oppilaat luonnollisesti hyötyvät siitä eniten, mutta myös muille se on tervetullutta vaihtelua ja visualisointia

Maailma tulee lähemmäksi.

Eräs sekä maahanmuuttajien että vammaisten ihmisten kanssa työskennellyt henkilö luonnehti osuvasti palvelun hyötyjä näille kahdelle kohderyhmälle:

Maahanmuuttajille suurin hyöty on kielen oppiminen ja tätä kautta ymmärryksen lisääntyminen suomalaisesta yhteiskunnasta. Kehitysvammaisten ihmisten kannalta osallistuminen yhteiskuntaan helpottuu, kun he saavat käsitteitä ja sanoja ja tätä kautta tietoa, mitä maailmalla tapahtuu.

Kolme haastateltavaa, jotka käyttivät kuvapalveluja kehitysvammaisten ihmisten kanssa, toivoivat uutispalvelulta erityisesti ajankohtaisten asioiden käsittelyä. Näistä asioista ei heidän mukaansa tulisi välttämättä muuten juteltua. Kaksi haastateltavaa erityisesti pohti sitä, että esimerkiksi eläinaiheista tulee puhuttua paljon muutenkin, mutta esimerkiksi poliittiset tapahtumat saattavat jäädä vähemmälle, ellei niistä ole tehty uutisia erikseen.

Oon tykännyt siitä että kun se on tässä ajassa, vaikka luetaan sit jotain muutakin, kirjoja ja runoja, niin tää on vähän kuin ajankohtainen osio, mitä maailmalla on tapahtunut, mitä lehti kirjoittaa, mistä maailmalla nyt puhutaan, siitä tykkään, esimerkiksi 'meillä on tulossa vaalit', ei niistä tulisi muuten keskustelua, siinä on jokin sellainen että pysytään tässä ajassa, missä ollaan nyt menossa

Eräs kehitysvammaisten asumisyksikössä työskentelevä haastateltu kiteytti hyvin saamansa hyödyn uutispalvelusta. Hän koki ennen kaikkea, että uutispalvelu antaa tietoa kehitysvammaisille ihmisille ja auttaa työntekijöitä välittämään tätä tietoa heille.

Se on sellainen tuki, jos mä rupeisin nyt yht äkkiä päivän lehtiä selaamaan, niin joutuisin paljon karsimaan että mitä ottaisin, hehän varmaan haluaisi lukea vaan tv-ohjelmia, että 'mitä tänään tulee', ne uutiset jäisi vähemmälle. Tosi iso tuki, älkää nyt ainakaan lopettako, ei missään nimessä, käyttäjiä aina on!

7. Kuvasympölien ja kuvitetun tekstin toimivuus

Tässä luvussa esittelemme ensin kuvauksen käyttäjäraadista ja siirrymme sitten haastatteluissa ja kyselyssä esitettyihin näkemyksiin.

Käyttäjäraati keskustelee uutisista ja niissä käytetyistä kuvasympöleista

Kokoontuimme kuulemaan kohderyhmän mielipiteitä uutisista eräässä käden taitoihin painottuvassa toimintakeskuksessa. Tilaisuuteen osallistui kolme nuorta ja kaksi ohjaajaa. Kukaan läsnäolijoista ei ollut käyttänyt uutispalvelua aikaisemmin. Papunetin sen sijaan kaikki tunsivat, nuoret kertoivat pelanneensa esimerkiksi Papumarkettia. Nuoret olivat tilaisuudessa pääosassa, mutta myös ohjaajat kommentoivat silloin tällöin uutisissa käytettävien kuvasympölien toimivuutta.

Uutiset heijastettiin projektorin avulla seinälle, jotta kaikki katsoisivat samaan aikaan samaa uutista. Tämä selvästi helpotti keskittymistä ja nuoret paneutuivat käyttäjäraatilaisten tehtäväänsä ihailtavan aktiivisesti

Kävimme läpi viisi uutista: *Matti Nykänen on kuollut, Uusi muumisarja televisioon, Ähtärin pandat kiinnostavat, Pikamuoti on vuoden turhake ja Huonoa hoitoa hoivakodeissa.*

Aloitimme käymällä läpi Matti Nykäsen kuolemaa käsittelevää uutista. Uutista pidettiin muuten selkeänä, mutta kuolemaa kuvaavaa symbolia kommentointiin "hassuksi". Yhden nuoren mielestä *Siinä joku nukkuu ja vieressä on joku laite*. Myös uutisessa käytetty maapallo-symboli herätti keskustelua. Yhdelle uutisten lukijalle maapallo-kuva yhdistyy matkailuun. Kuvassa, missä maapallo oli pokaalin vieressä, käsite maailmanmestari koettiin ymmärrettäväksi. Sen sijaan kohdassa, missä kerrottiin, että Mattia surraan ympäri maailmaa, niin maapallo nuolineen ei heti auennut lukijoille. Yksi ryhmäläinen ehdotti, että aina jos puhutaan maailman ihmisistä, niin maapallon päällä voisi olla ihmisiä. Tämä selventäisi sen, että puhutaan ihmisistä, ei maapallosta sinänsä. Kohdassa "urheilu-uran jälkeen" kuvitusta sanalle "jälkeen" pidettiin epäselvänä, laatikot olivat ryhmän mielestä turhat, pelkkä nuoli olisi riittänyt. Viihdetaiteilija-kuvaa pidettiin osuvana.

Panda-uutisen osalta kiinnitettiin huomiota ajanmääreisiin. Kalenteria pidettiin vaikeana. Sen tilalle ehdotettiin vuodenaikaa kuvaavaa symbolia sekä vuosilukua. Lauseessa Pandat tulivat Suomeen, olisi voinut olla lentokone kuvaamassa matkaa.

Muumit-uutisen kuvasymbolit eivät herättäneet kovin paljon kommentteja. Muun muassa-sanonta oli raatilaisten mielestä turha, se ei tuo tietoa lisää (tämä kommentti oli ohjaajalta).

Pikamuoti on vuoden turhake -uutinen herätti vilkasta keskustelua. Sekä käsitteet pikamuoti että turhake koettiin vähän vaikeiksi. Ryhmä keskusteli käsitteestä muoti. *Se on laaja käsite se muoti, se voi kattaa sekä vaatteita että meikkejä, hiusvärejä ja kynsilakkoja*, määritteli yksi nuorista. Toinen taas määritteli käsitteen *hetken in ja hetken out*. Kalenteri-kuvan suhteen mielipiteet jakaantuivat. Osan mielestä kalenteri, jossa oli ruksattu 11 päivää kuvaamaan vaatteiden käyttöikä oli hyvä, osan mielestä vaikea. Näyteikkuna peukku ja luontokuva -kuvasarjaa pidettiin vaikeana. Samoin vaatteiden valmistuksessa kuluu...-lauseessa kuluu-symboli koettiin epäselväksi. Ostaa-sanon kohdalle raha-symbolin sijaan ehdotettiin kuvaa kassahihnasta tai kassasta.

Vanhustenhuoltoa käsittelevässä uutisessa aurinko ja kuu sekoittivat yhden osallistujan mielestä, hän ei mieltänyt, että se tarkoittaa ympärivuorokautista. Hän myös vierasti hoitolaitoksen kuvasymbolia. Hoitovirheen varoituskolmio-merkkiä myös vähän ihmeteltiin. Hoitajien määrän lisäystä ehdotettiin kuvattavan hoitajan kuvalla ja plus merkillä, joka kertoisi, että määrää pitäisi lisätä. Kuva, missä mies istuu pöydän ääressä ja taustalla on euron kuvia, ei raadin mielestä kuvannut hyvin sanaa "palkata".

Lopussa keskusteltiin uutisaiheista ja yleisesti kuvista ja pikaisesti katsoimme myös joitakin kuvia Kuvapan-kista. Osalle käytetyt kuvat olivat tuttuja asumisyksiköstä ja koulusta. Valokuvia pidettiin yleisesti ottaen hyvinä ja mustavalkokuvia vähän tylsinä. Kuvista keskustellessa yksi osallistujista ehdotti, että heille tehtäisiin kuvalliset ohjeet toimintakeskuksen käsityötuotteiden tekoa varten. Yksi ohjaajista pohdiskeli sitä, että voisiko yhteen kuvaan tai ruutuun saada useita eri tapahtumia vähän niin kuin sarjakuvassa. Tällöin yhdessä kuvassa olisi sekä tilanne, tekijä, että tekeminen.

Uutisten aiheiksi toivottiin seuraavia teemoja: eläimet, musiikki, huumori, politiikka ja kehitysvammaisten asiat. Tässä kohtaa ohjaajat huomauttivat, että toimintakeskuksissa aika paljon puhutaan musiikista ja eläimistä, joten siksi olisi hyvä saada uutisia myös poliittisista asioista. Kun yhtä osallistujaa kiinnosti kovasti eläinaihe, tutkimme mitä muita eläinaiheita uutisista löytyisi. Katselimme hetken uutista *Koira on ollut kotieläin* tuhansia vuosia. Tässäkin uutisessa kiinnitettiin huomiota ajanmääreeseen. Koettiin, että kalenteri ja nuoli eivät ole hyviä symboleja kuvaamaan määrettä "tuhansia vuosia", vaan se olisi parempi ilmaista numeroilla. Selailimme vielä joitakin muitakin uutisia ja siellä nuoret kiinnittivät huomiota termiin tänä kesänä tai ensi kesänä. Kun uutisia haetaan uutisarkistosta, niin ei välttämättä tiedetä, mihin vuoteen ensi kesä viittaa. Siksi olisi parempi, että aika ilmaistaisiin vaikka vuodenaikasympolilla ja vuosiluvulla.

Kommentointimahdollisuuden osalta pidettiin hyvänä sekä peukutusta että hymynaamojen käyttöä. Kuuntelimme myös pari uutista, koska eräs osallistujista korosti sitä, että hän ymmärtää paremmin puhutun kuin kirjoitetun tekstin. Äänestä tuli kommentit ”matala”, ”tykkäsin”, ”tylsä”. Tässä yhteydessä työntekijöiden kesken heräsi idea siitä, voisivatko kehitysvammaiset nuoret itse lukea nämä uutiset. Näin kohde-ryhmä pääsisi osallistumaan ja samalla saisi hyvää työkokemusta. Päätimme tilaisuuden kertomalla kuva-
taidekilpailusta, josta osallistujat innostuivat kovasti.

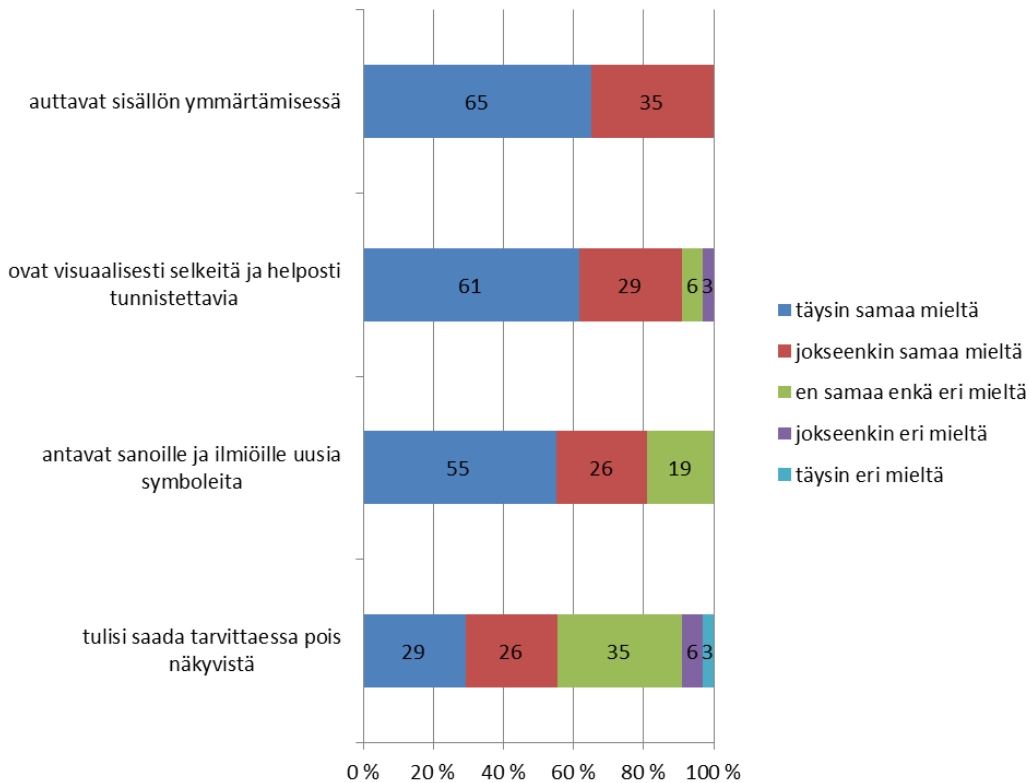
Mielipiteitä kuvasymboleista

Kuvasymboleista saatiin käyttäjäraadin lisäksi mielipiteitä sekä kyselyn että haastattelujen kautta. Kyselyyn vastanneet kokivat kuvasymbolit toimiviksi (kuvio 6). Kaikkien vastaajien mukaan tukikuvat auttavat sisällön ymmärtämisessä (65 % täysin samaa mieltä väittämän kanssa). Valtaosan mukaan tukikuvat ovat myös visuaalisesti selkeitä ja helposti tunnistettavia (61 % täysin sitä mieltä).

Hieman enemmän hajontaa vastauksissa saatiin siitä, antavatko kuvat sanoille ja ilmiöille uusia symboleita. Yli puolet (55 %) oli täysin samaa mieltä siitä, että kuvat antavat uusia symboleita, mutta viidennes (19 %) ei ottanut asiaan kantaa. Osan vastaajien mielestä kuvat tulisi saada tarvittaessa pois näkyvistä (29 % täysin sitä mieltä), mutta kolmannes (35 %) ei ottanut kantaa asiaan ja noin kymmenesosan mielestä ei tulisi olla sitä mahdollisuutta (9 % jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa), että kuvat voisi ottaa pois näkyvistä.

Kuvio 6 Vastaajien arviot uutispalvelun kuvasymboleista, % (n=31)

Tukikuvat:

Valokuvien käyttö sai kannatusta.

Ja tykkään erityisen paljon, että tässä on valokuvia symbolikuvien rinnalla. Kulkee käsi kädessä, että on ihan loistava. Jos on pelkästään symbolikuvat, niin aikuisryhmien kanssa voi tulla semmoinen, että "ollaan lastentarhassa" -olo, mutta kun ne tukee tätä todellista uutiskuvaa, eivät ole mitään kuvituskuvia, vaan todellisia uutiskuvia, niin tämä on todella onnistunut palvelu.

Muutamassa kommentissa huomautettiin siitä, että joskus liiat kuvat voivat haitatakin uutisen ymmärtämistä.

Perehdyin eilen, siitä sanoisin, että oli tosi hyvä. Tein niin, etten lukenut sitä lausetta siitä uutisista, vaan yritin päätellä kuvien perusteella, se oli silleen tosi hyvä. Mutta antaisin palautetta, että jos on kyse vähän matalampitasoisesta tai vaikka autistista, niin siinä on vähän liikaa tavaraa yhdessä uutisessa. Tämmöisenä oli tosi hyvä myöskin, mutta jos ajattelisi toisenlaista näkökulmaa, niin ehkä vähemmillä kuvilla saman asian voisi esittää. Riippuen tietysti kohderyhmästä.

Yhden vastaajan mielestä kuvat olivat vähän pliisuja ja toinen toivoi enemmän aikuismaisia kuvia. Kolmas toivoi teemakuvia eli luonnollisen ympäristön kuvia, jotka ennakoivat tai tarjoavat jatkokeskustelua.

Kuvasymbolit ovat pääosin kansainvälisiä, joten ne sopivat eri kieli- ja kulttuuritaustasta tuleville henkilöille. Kuitenkin esimerkiksi kuolemaa kuvaava risti-symboli aiheutti pohdintaa, onko se ymmärrettävä ja sopivaa käyttää kaikissa kulttuureissa.

Käyttäjäraatilaist kokivat ajanmääreet vähän vaikeiksi. Työkeskuksessa uutisia testannut haastateltava kehui paikanmääreitten kuvitusta.

Kiinnostava, kuinka meidän asiakkaat ymmärsivät hyvin Oodissa kertovassa uutisessa "vieressä" ja "keskellä", ne oli tosi hyvät, vaikka kuvat oli symbolisia.

Näkemyksiä uutisten kuvittamisesta

Kuvituksen avainkysymyksen kiteytti eräs haastateltava näin:

Onko kuvalla tarkoitus kuvittaa kirjoitettua tekstiä sana sanalta vai selventää kertomusta?

Hän itse oli sitä mieltä, että tärkeämpää olisi kertomuksen selväksi tuominen kuin se, että joka sana olisi kuvitettu.

Haastateltavien kanssa keskustelimme yleisesti myös siitä, mitkä sanat lauseessa pitäisi kuvittaa.

Subjektit ehdottomasti. Verbit ei niinkään heille. Esimerkiksi toi lause, että Obama kävi Suomessa, niin heille riittäisi, että Obama ja Suomi, he osaisivat sen siitä yhdistää, että Obama on täällä. Verbi ei ole tärkein, vaan lähinnä subjekti ja kohde, kuka ja missä, ei välttämättä mitä tekemässä, se ei ehkä kiinnosta niin paljon....Tekemisen kuvitus on vaikeaa.

Peruslause, kolme asiaa, subjekti, predikaatti ja objekti, sillä pärjää. Täällä meillä kerrotaan, että jos mennään johonkin tai tehdään jotakin, käytetään nuolia.

S2-opettaja pohti sitä, että kielenopetuksen näkökulmasta voisi olla hyvä, että lauseet toimisivat aina samalla rakenteella tyyliin Kuka tekee, mitä tekee, missä tekee. Samoin opetuksen kannalta olisi hyvä, jos opiskelijat voisivat kommentoida kiinnostaako uutinen. Tällöin opettaja voisi valita käsiteltäväksi kiinnostavaksi koetun uutisen. Toisaalta hän huomautti, että luokahuoneessa tämän voi tehdä myös vaikka kättä nostamalla.

Yksi kyselyn vastaajista huomautti, että uutisissa käytetyt rakenteet ovat joskus vaikeatajuisia tai liian mutkikkaita aloittelijoille. Käsittely jää joskus liian yleiselle tasolle.

Yksi haastateltava sanoi, että kuvilla on iso merkitys siinä, mitkä uutiset otetaan yhteiseen käsittelyyn. He ovat kehitysvammaisten asumisyksikössä tehneet niin, että asukkaat ovat itse valinneet mitkä aiheet kiinnostavat, ja sitten on yhdessä katsottu ja juteltu kiinnostusta herättävistä artikkeleista. Haastateltava sanoi, että usein kiinnostavat aiheet valitaan kuvan mukaan. Vaikka työntekijä kertoisikin mistä asiasta uutinen on, niin silti useimmiten kuvat ratkaisevat sen, mitkä uutiset tulevat yhteiseen käsittelyyn.

Kommentteja uutisten visuaalisesta ilmeestä

Tästä osa-alueesta tuli kommentteja vain yhdeltä haastateltavalta. Hänen mielestään uutiset ovat todella hyvin toimitetut, mutta visuaalista ilmettä voisi kehittää. Uutiset on nyt taitettu aika ahtaasti. Hän pohdiskeli, että jos sanojen välillä olisi enemmän tilaa, se helpottaisi lukemista. Kuhunkin sanaan liittyvät kuvat voisi vielä kohdentaa paremmin. Asiakkaat lukevat aina sanan kerrallaan ja olisi hyvä, että kuva olisi juuri sen sanan kohdalla, johon se viittaa. Joskus kuva viittaa koko lauseeseen, joskus kahteen sanaan. Voisiko selventää, mihin kuva viittaa, kuva voisi olla boksissa tai siinä voisi olla rajatut reunukset, ehdotti haastateltava.

Palvelun käytettävyys ja tekniset ominaisuudet

Helppo käyttää, hyvin laitettu teemat ja oli helppo navigoida. Hyvin otsikot.

Muutama henkilö kommentoi, että uutispalvelu tulisi olla Papunetin sivuilla näkyvämmiin esillä. Myös selvityksen tekijöiltä kesti tovi, ennen kuin he huomasivat, mistä saa koko uutisen esille.

Palvelu toimii nykyään niin, että käyttäjät menevät nettiin ja avaavat sieltä palvelun. Jos uutisia katsotaan ryhmässä, voidaan ne heijastaa seinälle tai jakaa printtiversiona. Yksi palveluun vasta tutustunut haastateltava oli sitä mieltä, että pöydille jaettu printtiversiona toimisi hyvänä keskustelunavauksena. Toinen haastateltava taas erityisesti harmitteli sitä, että heidän työpaikallaan on ollut teknisiä ongelmia muuton vuoksi, niin hän ei ole pystynyt käyttämään palvelua koneelta. Hän käyttää uutispalvelua nyt niin, että tulostaa uutiset paperille. Hän oli kuitenkin sitä mieltä, että ei ihan saa kaikkea siitä nyt irti, vaan odottaa uutta työpistettä, jossa saa palvelun taas tabletille.

Kaksi haastateltavaa ehdotti, että uutiset toimisivat myös mobiilisovelluksena. He kokivat vähän kömpelöksi mennä erikseen nettiin lukemaan uutisia. Haastateltavat muistuttivat siitä, että nykynuoret eivät "mene nettiin, vaan ovat siellä". Suuri osa nuorista kehitys- tai puhevammaisista ovat tottuneita älylaitteiden käyttäjiä. Vaikka he eivät osaisi lukea ja kirjoittaa, lähettävät he ääniviestejä. Jos myös Selkosanomien kuvilla - uutiset tulisivat suoraan puhelimeen, olisivat uutiset "enemmän tätä päivää" ja kohderyhmä pystyisi lukemaan uutisia kännykästään niin kuin nykyään suurin osa muustakin väestöstä tekee. Haastateltavat ehdottivat, että tällöin uutiset voisi otsikoida Uutisia helposti ja nopeasti. Toisaalta uutisethan ovat luettavissa tällä hetkellä myös puhelimesta. Eräs ei-kehitysvamma-alalla työskentelevä it-asiantuntija kehui niiden luettavuutta älypuhelimesta. Kuvat näkyvät puhelimen kautta selkeästi ja uutiset skaalautuvat hyvin puhelimen mukaan.

Selkosanomien kuvilla -uutispalvelua käytetään hyvin erilaisissa tilanteissa, ja käyttäjien kirjoja kuvastaa hyvin seuraavan haastatellun ajatukset. Hän nimenomaan piti siitä, että uutispalvelu ei ole *lööppipalvelu*, vaan sisältää valikoituja, mutta ajankohtaisia uutisia. Hän myös kuvaili asumisyksikön asukkaita, jotka pitävät ryhmässä olemisesta ja uutisten kuuntelusta, vaikka eivät itse aina osallistukaan varsinaiseen keskusteluun. Haastateltavan mukaan uutispalvelu yhdistää asukkaista ja tuo vaihtelua ja virkistystä päivään.

Kaikkihan ei edes juttele siinä, enkä ole oikea ihminen mittaamaan minkä verran he ymmärtää, mutta he tykkää siellä olla ja siihen voi liittyä sekin, että heidän on kiva kuunnella sitä tasaista luentaa.

Kysely tuotti myös seuraavan teknisen kehittämis ehdotuksen: Kuviin olisi hyvä saada seuraamista helpottavaa grafiikkaa, esimerkiksi pallo, joka kulkee kuvien ylä- tai alapuolella (kuten Valterikoulun esittelysivuilla) Voisiko uutisen kuunnella niin, että kuva ilmestyy aina puhutun sanan kanssa samanaikaisesti näytölle ilman mitään muuta visuaalista ärsykettä esimerkiksi mustalla taustalla.

8. Toivotut uutisaiheet

Uutisaiheissa monipuolisuus on valttia - kommentti kuvaa hyvin sekä kyselyyn vastanneiden että haastateltavien näkemyksiä uutisaiheista.

Kaikenlaiset asiat kiinnostavat, yksi yhtä, toinen toista.

Aivan kaikki!!!!

Kyselyvastaksissa harrastuksia koskevia uutisia toivottiin viidessä vastauksessa ja yhteiskuntaa koskevia samoin viidessä vastauksessa.

Me katsottiin niitä eilen ja valittiin kolme uutista: Pandat, Olavi Virta, kun meillä on yksi asiakas, joka pitää kovasti Olavi Virrasta ja sitten Oodi, kun olemme huomenna tekemässä retken sinne. Sellaiset on hyviä, jotka ovat ajankohtaisia, jotka ei heti vanhene. Työlästä tehdä täy-

sin ajankohtaisia uutisia, välissä, että vaikka ei ihan ajankohtaisia, mutta kuitenkin mielekäs-tä lukea.

Iloiset uutiset, joissa on myös sekä miehille että naisille suomalaista kulttuuria käsitteleviä teemoja. Ne auttavat kotoutumaan ja niistä saa hyviä keskusteluja opiskelijoiden kanssa

Oma kokemukseni pohjautuu vammaistyöhön. Olen huomannut asiakkaiden olevan erityisen kiinnostuneita "yksinkertaisemmista" uutisista, esimerkiksi päivän sää, urheilutulokset tai onnettomuudet. Poliittiset tai muut vaikeamman käsitteistön uutiset eivät näytä juurikaan kiinnostavan.

Luontoon liittyvät uutiset, kuten, että jostain on löydetty ennätysuuri käärme jne.

Meillähän on tosi fiksua väkeä silleen, on urheilusta kiinnostuneita ja sitten politiikasta, että urheilu ei voisi vähempää kiinnostaa, sitten on sekä että. Ja ovat tietoisia muunkin kun Suo-men uutisista, katsovat paljon uutisia ja ovat tietoisia maailman menosta. Että silleen voisi sanoa, että kattavasti

Kotoutujien osalta toivottiin esimerkiksi positiivisia asioita kuten Yhteishaku alkaa. Yksi opettaja kertoi uutisia selatessaan, että hänestä olisi mukava käsitellä kotoutujien kanssa esimerkiksi uutiset *Nuoret osoittivat mieltä ilmaston puolesta* tai *Pikamuoti on vuoden turhake*, sillä nämä valottavat uusille asukkaille suomalaisen yhteiskunnan arvomaailma jostakin tietystä näkökulmasta. Hän jatkoi seuraavasti:

Täällä on tosi kivoja juttuja nostettu. Jos kotoutuu, niin täytyy tietää, että suomen jääkiekko-nuoret on maailmanmestareita, vaikkei se kiinnostaisi lainkaan. Arvoja ja sellaisia asioita, joi-ta tunnistamalla voi tuntea olevansa osa porukkaa.

Kyselyn vastauksista löytyi kolme toivetta siitä, että uutiset ilmestyisivät useammin. Perusteluna oli se, että uutiset vanhentunut nopeasti.

Yksi kyselyyn vastaaja toivoi uutisiin mielipidetekstejä.

Uutisaiheista voisi yleistäen tiivistää, että "Euroviisut alkaa tänään" -tyyppisten uutisten lisäksi toivottiin yleisiä ajankohtaisia aiheita, sekä myös sellaisia asioita, joilla on yhteys lukijoiden elämään.

9. Muihin palveluihin liittyviä kommentteja

Haastattelujen päätteeksi kysimme, olisiko heillä jotakin toiveita tai kommentteja Papunetin tai Selkokeskuksen palvelujen suhteen.

Seuraava pitkä sitaatti kuvaa Papunetin palveluihin hyvin tyytyväisen S2-opettajan kokemuksia ja mietelmiä Kuvapankista.

Olen etsinyt sosiaalialaan liittyviä sanastoja. Siellä voisi vielä lähteä miettimään sitä, miten abstrakteja voisi kuvata. Haastavia juuri tällaiset termit kuin syrjäytynyt ja asunnoton, niitä ei oikein kuvilla pysty avaamaan, mun opiskelijat ei ole ihan päässyt kiinni, [viittaa asunnottomuutta kuvaavaan symboliin] mökki ja rasti sen päälle, siinä ei näy ihmistä ollenkaan. Syrjäytynyt on syrjään työnnetty, ryhmän ulkopuolelle jätetyt. Jos on syrjäytynyt tai asunnoton, niin olisi hyvä, että on ainakin kolme kuvaa tarjolla. Olen ollut tosi kiitollinen, että Kuvapankista on löytynyt myös valokuvia. Mitä pidemmälle edistyneet tai mitä abstraktimpia termejä, valokuvista on hyötyä.

Tämä opettaja myös pohti sitä, että voisiko sanakorteissa esimerkiksi jotenkin osoittaa, jos kyseessä on yhdyssana tai verbikorteissa voisi antaa verbityypin tai yhden taivutusmuodon tai onko sanassa heikko tai

vahva vartalo. Toinen opettaja piti kaikkia Papunetin videoita ja pelejä sekä tunne-elämää koskevia materiaaleina hyvinä opetusmateriaaleina. Lisäksi hän toivoi Kuvapankkiin materiaalia ensiavusta.

Suomenopetuksessa on pari avainmuotoa, on heikot tai vahvat vartalot, jotka avaa taitavalla suomen oppijalle kaikki muutkin taivutusmuodot.

Opettaja kuitenkin mietti myös sitä, että jos sanakorteissa otettaisiin huomioon kielen oppijoiden tarpeet, hämmentäisikö se kehitysvammaisia palvelun käyttäjiä.

”Tavalliset” Selkosanommat tunnettiin hyvin. Huomasimme kuitenkin, että joskus haastateltavat puhuivat Selkosanomista, vaikka tarkoittivat YLE uutisia selkosuomeksi.

Omilla työpaikoillani Selkosanommat käytiin usein aamuisin läpi. Osa ryhmästä kuunteli vain siitä tehdyn videoversion, mutta ne joilla oli tarvetta kuvien käytölle vuorovaikutuksessa, katselevat uutiset suoraan verkkosivuston kautta omalta näytöltä. Usein uutiset herättivät ryhmän kesken keskustelua ja pohdintaa. Tuokio toimii usein päivää avaavana toimintona.

Selkouutisista ei tullut muita kommentteja kuin yhden haastateltavan pohdinta Yle uutiset selkosuomeksi luetun version intonaalisesta ilmeettömyydestä sekä yhden kyselyvastaajan toivomus siitä, että Tehtävät-osio saataisiin takaisin Selkosanomiin.

Selkokielliset uutiset on hämmentävän monotonisia (siis luettuina). Kun Selkokeskus itse opettaa, että selkokieli voi intonaatioltaan vivahteikas. Jostain syystä, että kun sitä luetaan hitaasti, niin sieltä katoaa se vivahteikkuus. Maahanmuuttajaopiskelijat ovat sanoneet, että se kuulostaa omituiselta.

10. Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Tämän selvityksen perusteella Selkosanommat kuvilla -palvelu on tarpeellinen ja palvelee monia eri kohde-ryhmiä. Palaute käyttäjiltä oli pääosin hyvin kiittävää. Palvelun hyödyt ovat kiistattomat: uutiset edistävät yhdenvertaisuutta tarjoamalla puhe- ja kehitysvammaisille mahdollisuuden seurata kotimaisia ja kansainvälisiä uutistapahtumia. Kotoutujille se tukee moniaistista kielenoppimista, sanat on helpompi muistaa kun ne näkee myös kuvina ja kotoutuja voi myös harjoitella ääntämistä, koska uutiset voi myös kuunnella.

Uutisten suurin ongelma on se, että niitä ei tunneta riittävästi. Keskeisin kehittämissuositus liittyykin uutis-palvelun tiedottamisen tehostamiseen. Paitsi uutiskirjein ja sosiaalisen median kautta tiedottamisen lisäksi ehdotamme jalkautumista alan yksiköihin. Näiden jalkautumisten yhteydessä voidaan järjestää myös käyttäjäraateja, jolloin saadaan suoraa palautetta käyttäjäryhmiltä. Jalkautumisessa voisi hyödyntää esimerkiksi korkeakouluharjoittelijoita tai kehitysvammaisia ihmisiä, jotka tuntevat hyvin palvelun.

Jalkautuminen olisi paras, mutta jos ei mahdollista niin koulutus/luento aiheesta. Varmaan joku muutaman tunnin riittäisi mainiosti. Meillä on henkilökunta sen verran oppimishaluista ja kiinnostuneita. Mutta ehdottomasti yksiköihin pitäisi jalkautua.

Kiinnostava kysymys on se, pyritäänkö kuvittamaan jokainen sana vai toimivatko kuvat uutisen ymmärtämistä helpottavina tukikuvina. Uutisissa selvästi pyritään jälkimmäiseen, mikä tuntuu järkevältä. Jokaisen sanan kuvittaminen loisi oman kielen omine kielioppisääntöineen.

Käytetyt kuvasymbolit jakoivat jonkin verran mielipiteitä, mutta pääosin niitä pidettiin hyvinä. Eniten parannusehdotuksia kohderyhmää edustavalta käyttäjäraadilta tuli ajanmäärittysten kuvittamiseen.

Seuraavaan laatikkoon on vielä koottu aineistosta esiin nousseita kehittämistarpeita. Osaa niistä on ehdottanut vain yksi henkilö, mutta halusimme tuoda kaikkien selvitykseen osallistuneiden äänen kuuluville.

- Tiedottamista uutispalvelusta lisätään esimerkiksi jalkautumalla alan työpaikkoihin.
- Uutiset ilmestyisivät useammin.
- Kehitysvammaiset ihmiset voisivat toimia Selkosanomat kuvilla -uutispalvelun lukijoina.
- Uutisista olisi myös mobiilisovellus, joka ilmoittaisi milloin tulee uusia uutisia.
- Uutisiin enemmän valokuvia ja yleensä aikuismaisia kuvia
- Kommentointimahdollisuus hymynaamoin tai peukuttamalla
- Ajanmääreet voisivat olla selkeämpiä.
- Kuvien seuraamista helpottavaa grafiikkaa lisää.
- Uutiset voisi taittaa hieman väljemmin ja kohdistaa kuvat tiettyihin sanoihin.
- Selkosanomien luettuun ääneen pitäisi saada enemmän vivahteita.
- Tehtävät-osio takaisin Selkosanomiiin.